

Trouw.nl

Nieuws | **Opinie** | Groen | Religie & filosofie | S

Nederland | Buitenland | Politiek | Economie | Sport | C

Eenzaamheid op platteland is groot, schaamte over isolement ook

Maaïke van Houten - 01/06/11, 13:27

Prinses Máxima deelt pannenkoeken uit bij de opening van Stichting Present in Ureterp. Foto Reyer Boxem

Een dorp kan door stadse ogen een hechte gemeenschap lijken, waar iedereen voor iedereen zorgt. Maar achter die façade van haast ouderwetse sociale verbanden, leven er ook op het platteland mensen in een volstrekt sociaal isolement. En in bepaalde opzichten zijn ze er nog slechter aan toe dan hun lotgenoten in de stad.

Vanuit de gedachte dat vrijwilligerswerk op het platteland net zo onmisbaar is als in de stad, opende Stichting Present gisteren in het Friese Ureterp haar vijftigste afdeling. Via Present kunnen groepjes vrijwilligers aan de slag met een kortdurend klusje bij mensen die vaak alle vertrouwen in de hulpverlening verloren hebben: een huis behangen, een kinderkamer opknappen, een verwilderde tuin toonbaar maken.

Mensen die het ontbreekt aan de noodzakelijke contacten om hulp te krijgen, zijn er in de stad meer dan op het platteland.

Schaamte en stigma

Volgens Anja Machielse, onderzoeker bij het Landelijk expertisecentrum sociale interventie (Lesi), hebben dorpsbewoners gemiddeld een groter en hechter sociaal netwerk dan stedelingen, meer contact met elkaar en doen ze meer dingen voor en met elkaar. In cijfers uitgedrukt, is tien procent van de stadsbewoners sociaal geïsoleerd te noemen en drie procent van de bewoners van het platteland.

Probleem van het platteland is wel, ervaren de medewerkers van Present, dat daar de schaamte over het isolement ontzettend groot is. En het stigma idem dito. Mensen weten wel dat de buurman verderop kind noch kraai heeft, dat het in huis een grote troep is en dat hij zich zelfs op Koninginnedag niet buiten vertoont. Maar er iets aan doen, dat is een heel ander verhaal.

Armoede

Sociale armoede valt niet altijd, maar wel vaak, samen met financiële armoede. En die is op het platteland vaak onzichtbaar, zegt Frans Thissen, sociaal-geograaf aan de Universiteit van Amsterdam. Omdat dorpen in trek zijn bij rijke stedelingen op zoek naar rust en ruimte, valt het gemiddeld in de statistieken vaak nog wel mee met de armoede.

Ook wordt het probleem ontkend: 'ze wonen zo idyllisch, ze hebben een prachtig uitzicht', hoort Thissen geregeld. Vergeleken met hun rijke burens voelen de kwetsbaren in de dorpen zich machteloos en gemarginaliseerd: ze horen er niet bij.

En Thissen veronderstelt dat ze meer moeite hebben om te overleven dan de armen in de stad. Die kunnen elkaar makkelijker treffen omdat ze met meer zijn, en ze worden door beleidsmakers als categorie erkend die hulp nodig heeft. "Armoede heeft in de stad meer een gezicht", zegt Thissen.

Kans op succes

Omdat de betrokkenheid op het platteland altijd nog groter is dan in de stad, zijn de kansen op succes ook groter, zegt Machielse. Gerard Hoekstra, coördinator van Present in Leeuwarden, bevestigt dat. Hij verhaalt van vrijwilligers die het huis opknapt van een eenzame, gescheiden man in een klein dorpje. Nu hij het heeft aangedurfd vreemden in zijn huis toe te laten, durft hij ook weer een praatje te maken met zijn dorpsgenoten. Er is contact.

Volgens deskundigen in de hulpverlening is dat de eerste stap op weg naar hulp zoeken, hulp aanvaarden, en - héél misschien - hulp geven.

Naar elkaar omzien

Stichting Present is toegesneden op de moderne vrijwilliger. Die bindt zich niet langdurig, maar wil zich wel af en toe een dag inzetten voor een ander samen met collega's, mede-kerkleden of -sporters, buurtgenoten et cetera. Vorig jaar deden 15.000 vrijwilligers via Present een klus bij iemand die werd aangemeld door een corporatie, een welzijnsinstelling, een gemeente. De christelijke stichting hoopt daarmee een beweging op gang te brengen van mensen die naar elkaar omzien. Present is in 2003 in Zwolle begonnen en heeft sinds gisteren vijftig vestigingen in het land.